

CYPRIANVS SOAREZ

CHRISTIANO LECTORI S.

NON GE profectò melius atque prudentius studijs suis consulunt, qui optimos auctores in omni disciplinarum genere legendos sibi atque imitandos proponunt, quam qui his neglectis, delectu omni ac discrimine remoto, quos suis cupidissime sequuntur. Quòd si quis vetera paullo alius repetere voluerit, quocumque se animo & cogitatione conuertet, hoc ita esse comperiet. Vt enim alios omittam, qui in bonarum artium studijs liberalissimis sunt doctrinisq; versati, satis constat Platonem ingenio, doctrina, & copia dicendi longè omnibus superioribus prestuisse. Ergo ex eius disciplina quot viri, quanta scientia, quantaq; in suis studijs varietate & copia, quam admirabiles exstiterunt! Atque, vt alios sileam, quorum scripta temporum iniuria perierunt, illi & Aristotelem summum Philosophum, & Demosthenem omnium Oratorum facile principem, procul dubio debemus. Siquidem Aristoteles totos viginti annos Platonem audiuit: Demosthenes verò eundem non solum audiuit, sed etiam lectitauit. Quid Ciceronem ad tantum in philosophia & eloquentia decus euexit? an non Platonis, Aristotelis, & Demosthenis imitatio? Finis non sit, si velim eos numerare, qui ex Aristotelis disciplina in omni doctrina & ingenij laude prestantes prodierunt. Tanti refert, quem imi-

*veteribus scriptoribus de animo tuo penitus euel-
las, ne ad eius perniciem longius deinde serpat.
Nam simul atque cupiditas hac ad ingenium, tam-
quam fax ad materiam, adhesit, incredibile dictu
est, que continuò excitet incendia. Illud etiam ti-
bi persuadeas velim, nos nihil magis cupere, quam
vt virtute & litteris maximè sis ornatus, vt Chri-
sto I E S V, qui est parens & salus vitæ nostræ, gra-
tius sis & incundus.*

IN LIBROS DE ARTE RHETORICA

AUCTORIS PROOEMIUM.

RATIONIS & orationis
tanta est similitudo,
vt Græci, qui non in-
telligendi solùm, sed loquendi
etiam principatum tenuerunt,
vno vtramque vocabulo; Lati-
ni, Græcorum prudentiæ æmu-
li, eodem pæne nominarint. Est
enim oratio quasi rationis ima-
go quædam. Rationem in men-

DE ARTE

RHETORICA

LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

Quid sit Rhetorica, quod eius officium & finis.

RHETORICA est vel ars vel doctrina dicendi. Ars est; quæ dat rationes certas & præcepta faciendi aliquid, quæ habent ordinem, & quasdam errare in faciendo non patientes

vias. Esse autem eloquentiæ artem, perspicuum est: cum enim rerum minimarum sine arte nulla sit, hominum est parum consideratè iudicantium, credere maximarum rerum nullam esse artem. Dicere, est, ornate, grauitè, & copiosè loqui. Rhetoricæ officium est, dicere appositè ad persuasionem; finis, persuadere dictione.

*Quid sit
ars.
De claris
Orat.*

*Rhetorica
est ars.
De Offic. 2.*

*Officium
& finis
Rhetoricæ.
De Institut.
lib. 1.*

A

CA-

commutationes possit efficere. Nam oris non est nimirum mutanda species, ne aut ad ineptias, aut ad prauitatem aliquam deferamur. Oculorum igitur tum intentione, tum remissione, tum coniectu, tum hilaritate, motus animorum significabimus aptè cum genere ipso orationis. Est enim actio quasi sermo corporis, quo magis menti congruens esse debet.

Oratio ne nimirum mutetur species.

Actio est quasi corporis sermo.

QUONIAM in his tribus libris breviter, ut vires nostræ tulerunt, quid esset Rhetorica, quod eius officium atque finis, dictum est; & de singulis eius partibus, earumque vi & præceptis, est disputatum: illud solum nunc superest, ut omnes ad eloquentiam, quæ nihil aliud est, quam copiosè loquens sapientia, cohortemur. Ex qua illi profectò maximos & vberimos fructus percipient, qui eam ad Dei Opt. Max. cultum ac venerationem diligentissimè contulerint. Cui enim potius eloquentiæ studia consecrentur, quam illi, qui, ut hominis decus ingenium, sic ingenij lumen esse voluit eloquentiam? Hoc igitur agamus, hoc curemus, in hoc conatus cogitationesque nostræ semper euigilent, ut tum eloquentiæ, tum ceterarum artium studia Parenti vitæ nostræ deseruiant: cui omnia honoris, omnia virtutis, omnia ingenij sine vlla exceptione ornamenta debentur.

FINIS.